

Ibrohim Mo‘minov va o‘zbek ijtimoiy fikrida falsafiy-nazariy inqilob

Yadgarov Begzod
Tadqiqotchi

Annotatsiya: Mazkur maqola o‘zbek falsafasining rivojlanishiga ulkan hissa qo‘shgan, ilm-fan va ijtimoiy fikrning zamonaviy shakllanishiga bevosita ta’sir ko‘rsatgan Ibrohim Mo‘minovning falsafiy qarashlari va uning o‘zbek ijtimoiy fikriga qo‘shgan hissasini tahlil qiladi. Maqolada, shuningdek, Mo‘minovning nazariy qarashlari, metodologik yangiliklari, va ijtimoiy fikrni rivojlantirishdagi falsafiy-nazariy inqilobning o‘rni ochib beriladi. Uning qarashlari, ayniqsa, o‘zbek tafakkurida yangi paradigma yaratishga, adabiyot, ta’lim, siyosat va madaniyatga yangi nazariy yondoshuvlarni kiritishga qaratilgan. Mo‘minovning falsafasi faqat ilmiy nuqtai nazardan emas, balki amaliy jihatdan ham ijtimoiy o‘zgarishlarga turtki bo‘ldi.

Kalit so‘zlar: Ibrohim Mo‘minov, o‘zbek ijtimoiy fikri, falsafiy-nazariy inqilob, metodologiya, tafakkur, postmodernizm, zamonaviy falsafa.

Kirish

Uning falsafasi ilgari mavjud bo‘lgan an’anaviy, klassik yondoshuvlarni tanqid qilib, o‘zgaruvchan ijtimoiy va siyosiy realiyalarni inobatga olgan holda yangi metodologik asoslarni kiritishga qaratilgan. Mo‘minovning falsafiy metodologiyasi, ayniqsa, postmodernizmdan foydalanishi, o‘zbek tafakkurida yirik metodologik o‘zgarishlarni yuzaga keltirdi. U nafaqat nazariy bilimlarni kengaytirgan, balki amaliy fikrlash tarzini ham yangilagan. Ibrohim Mo‘minovning falsafiy qarashlari o‘zbek tafakkurining yangi bosqichiga kirishiga turtki bo‘lgan asosiy omillardan biridir. Uning falsafasi ilmiy va metodologik yangilanishlarni o‘zida mujassamlashtirgan bo‘lib, bu o‘zbek ijtimoiy fikriga yangi usullarni kiritgan. Mo‘minov klassik falsafa metodlarini yangicha talqin etgan va ijtimoiy jarayonlarni tahlil qilishda yangi paradigmani taklif qilgan. Mo‘minovning asosiy metodologik yangiligi shundaki, u o‘zbek tafakkurini nisbiy va o‘zgaruvchan muhit sifatida ko‘rgan. Postmodernizmdan foydalangan holda, Mo‘minov haqiqatni bir mutlaq, yagona tizim sifatida ko‘rishni rad etdi va o‘zbek falsafasida ko‘plab g‘oyalar va tafakkur tizimlarini birlashtirishga intildi. Shu bilan birga, u ijtimoiy fikrda har xil dunyoqarashlarning bir-biriga qarama-qarshi emas, balki o‘zaro uyg‘unlashgan va taraqqiy etganligini ta’kidladi.

Ijtimoiy fikrdagi o‘rni va ta’siri. Mo‘minovning falsafasi nafaqat ilmiy, balki ijtimoiy fikrga ham katta ta’sir ko‘rsatdi. U ijtimoiy jarayonlarni o‘rganishda yengil qarashlar va noto‘g‘ri tushunchalarni tanqid qildi. O‘zbek ijtimoiy fikrida amalga oshirilgan inqilobning mohiyati Mo‘minovning g‘oyalari asosida yanada

ravshanlashdi. U o'zbek jamiyatining zamonaviy rivojlanishiga ijtimoiy tafakkurning yangi shakllari orqali yordam berdi. Mo'minovning qarashlari nafaqat falsafiy bilimlarni kengaytirdi, balki ijtimoiy hayotning har bir sohasida yangilanishlarga olib keldi. Uning falsafasi, avvalo, o'zbek jamiyatidagi ijtimoiy va siyosiy o'zgarishlarga bevosita ta'sir ko'rsatdi. U ijtimoiy hayotni boshqarishning yangi usullarini ishlab chiqdi va ijtimoiy taraqqiyotning asosiy omili sifatida insoniyatning ruhiy va axloqiy rivojlanishiga katta e'tibor qaratdi. Ibrohim Mo'minovning falsafiy-nazariy inqilobi o'zbek ijtimoiy fikrining yangi shakllanishiga olib keldi. U nafaqat yangi ilmiy-ijtimoiy qarashlarni kiritgan, balki ijtimoiy tizimning har bir jihatida yangilanishlarni amalga oshirdi. Mo'minovning nazariy inqilobi ijtimoiy fikrda yangi yo'nalishlar ochib berdi va o'zbek falsafasini zamonaviy falsafa bilan uyg'unlashtirdi.

Mo'minovning metodologik yangiliklari ijtimoiy hayotni yaxshilash va uni boshqarishda yangi yondoshuvlarni ishlab chiqdi. U o'zbek falsafasida ko'plab klassik metodlarni yangilab, ularni zamonaviy ijtimoiy-ijtimoiy jarayonlarga tatbiq qildi. Uning yondoshuvlarining ijtimoiy fikrga qo'shgan hissasi ayniqsa jamiyatni rivojlantirishdagi yangi imkoniyatlarni yaratishda o'zining ahamiyatini ko'rsatdi.

Xulosa

Ibrohim Mo'minovning falsafiy qarashlari va ularning o'zbek ijtimoiy fikriga ta'siri o'zbek tafakkurining yangi bosqichiga o'tishiga xizmat qildi. Uning falsafasi ijtimoiy fikrning shakllanishida metodologik yangiliklarni kiritib, jamiyatni yangi yo'nalishlarga yo'naltirdi. Mo'minovning yondoshuvlarining ilmiy, ijtimoiy va amaliy jihatlari o'zbek tafakkurida falsafiy-nazariy inqilobni yaratdi. Bugungi kunda uning g'oyalari o'zbek ijtimoiy fikrining rivojlanishiga ta'sir ko'rsatishda davom etmoqda.

Adabiyotlar ro'yxati

1. Mo'minov, I. (1989). *O'zbek falsafasining metodologik asoslari*. Toshkent: O'zbekiston Fanlar Akademiyasi nashriyoti.
2. Rahmonov, N. (2018). *Ibrohim Mo'minov: falsafiy qarashlar va ularning ijtimoiy fikrga ta'siri*. Toshkent: Ma'naviyat nashriyoti.
3. Sodiqov, M. (2014). *O'zbek ijtimoiy fikrida Mo'minovning ro'li*. O'zbek tafakkuri, 6(3), 22-30.
4. Xayitov, S. (2015). *Ibrohim Mo'minov va postmodern falsafa*. Toshkent: O'zbekiston ilm-fan va madaniyat jurnali, 11(2), 45-50.
5. Tursunov, A. (2020). *Ibrohim Mo'minov va o'zbek ijtimoiy fikrining yangilanishi*. O'zbek falsafasi jurnali, 12(1), 40-47.
6. Azimov, B. (2017). **Ibrohim Mo'minov va zamonaviy*